

Dopolnitve Osnutka Poročila po Direktivi o pticah
Za obdobje 2005-2007

Poročilo

Ljubljana, november 2008

Poročilo je izdelano na podlagi pogodbe št. 2511-08-600185
Naročnik: Republika Slovenija, Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska 48, 1000
Ljubljana

Izvajalec: Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Tržaška 2, 1000
Ljubljana

Avtorji poročila: Tomaž Mihelič, Dejan Bordjan, Luka Božič, Andrej Figelj, Jernej
Figelj, Tomaž Jančar, Primož Kmecl in Borut Rubinič.

Št. strani: 38

Št. izvodov: 3

1: UVOD:

Dopolnitve so izdelane na Osnutek Poročila po Direktivi o pticah za obdobje 2005-2007, ki ga je pripravil Zavod RS za varstvo narave, verzijo dokumenta z naslovom: strokovno_gradivo_ZRSVN_porocilo_Pticja_direktiva_2005_2007_dopolnjeno_drugic. V poročilu so podane dopolnitve na poglavja A. Uvod, B. Ohranitveno stanje vrst v SPA in C. Ohranitveno stanje vrst na ozemlju celotne Slovenije.

Dopolnitve so podane na tekstualni del poročila in priloge

- PRILOGA_1_populacijske_ocene_dopolnjena_drugic
- PRILOGA_2_velikost_populacij_kvalifikacijskih_vrst_razni_viri_dopolnjeno

Zaradi lažjega sledenja dopolnitvam so le te podane tudi za tabelarične priloge samo v tekstualni obliki na naslednji način:

V primeru, da je podana pripomba na posamezno vrsto znotraj določenega SPA območja je izpisano najprej ime SPA območja (stolpec Ime SPA) in slovensko ime vrste (stolpec SLO ime). Nato so izpisana samo tista polja s pripadajočim naslovom, kjer je bila podana dopolnitev (npr. Ocena stanja habitata). Vrste oz. posamezna polja pri vrstah, kjer dopolnitev nismo imeli, niso izpisana. Pri nekaterih vrstah so zaradi razlage pripombe dopisani komentarji, ki se največkrat nanašajo na dopolnitev ohranitvenega statusa posamezne vrste.

Osnutek Poročila po Direktivi o pticah za obdobje 2005-2007 je po našem mnenju pripravljen kvalitetno, opazen pa je tudi bistven napredek v kvaliteti poročanje v primerjavi s prejšnjim poročevalskim obdobjem.

Dopolnitve, ki sledijo so pripravljene v skladu s pogodbo, projektno nalogo, rokom izdelave in predvidenim vložkom vložnega dela. Po našem mnenju pa bi za celovit in izčrpen pregled poročila potrebovali bistveno več časa in sredstev.

2: DOPOLNITVE NA POGlavJE OHRANITVENO STANJE VRST V SPA

2.a: Dopolnitve na poglavje Izhodišča pri določanju ohranitvenega stanja

Mnenja smo, da je potrebno pri določevanju ohranitvenega stanja upoštevati naslednje definicije:

UGODNO:

- če podatki o populacijski dinamiki te vrste kažejo, da se sama dolgoročno ohranja kot preživetja sposobna sestavina svojih naravnih habitatov, **in**
- če se naravno območje razširjenosti vrste niti ne zmanjšuje niti se v predvidljivi prihodnosti verjetno ne bo zmanjšalo, **in**
- če obstaja in bo verjetno še naprej obstajal dovolj velik habitat za dolgoročno ohranitev njenih populacij

NEUGODNO: če kakšna od zgornjih alinej zanesljivo ne drži

VPRAŠLJIVO: stanja zaradi pomanjkljivih podatkov ni mogoče opredeliti

Definicije so po večini podobne s tistimi iz poročila. Bistvena razlika je v tem, da v predlaganih kategorijah ni kategorije NEOPREDELJENO, ki je po našem mnenju enaka kategoriji VPRAŠLJIVO.

2.b: Dopolnitve na poglavje Ohranitveno stanje vrst v SPA

Ime SPA: **Sečoveljske soline**

SLO ime: **polarni slapnik**

Monitoring DOPPS 2004-2007: 2005: 45 osebkov, 2006: 0 osebkov, 2007: 0 osebkov (podatki IWC za Sečoveljske in Strunjanske soline) Polarni slapnik prezimuje na morju pred obema solinama (Sečoveljskimi in Strunjanskimi) in ne v samih solinah. Morje pred Sečoveljskimi solinami je del IBA in SPA, ne pa tudi popisnega odseka, ki se uporablja na popisu IWC, zato podatek v Acrocephalusu pod združenim odsekom OS ne odraža pravega stanja pred Sečoveljskimi solinami. 2006: 31 osebkov, 2007: 35 osebkov (podatki IWC, DOPPS).

Ime SPA: **Cerkniško jezero**

Slo. Ime: **Rjavovrati ponirek**

Opis habitata: Zadnji kraj ter okolica otoka, predvsem na območju Levišč.

Grožnje: Največjo grožnjo gnezdenju rjavovratega ponirka na Cerkniškem jezeru predstavlja veliko nihanje vode in prehitro usihanje v spomladanskem času, kar je bilo vzrok za negnezdenje v letu 2007.

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Na Cerkniškem jezeru je potrebno izvesti akcije (renaturacija vodotokov na jezerskem dnu), ki bi zagotovile daljše odtekanje vode iz jezera in omilile nihanje vode.

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **mali ponirek**

Ocena stanja habitata: habitat je najverjetneje v ugodnem stanju; vodnogospodarska dela so v zadnjih letih na nekaterih odsekih reke povzročila poslabšanje habitata, vendar situacija za malega ponirka še ni kritična

Grožnje: motnje v zimskem času s strani ribičev in lovcev (Božič 2003), vodnogospodarska dela, zlasti utrjevanje brežin in odstranjevanje obrežne vegetacije
Ohranitveno stanje: vprašljivo (gnezditev), vprašljivo (prezimovanje)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) prepoved izvajanja t.i. vzdrževalnih vodnogospodarskih del oziroma posegov, razen na območjih poselitve v najožjem poplavnem pasu reke; 2) obstoječi kamnometi/utrjene brežine se ne obnavljajo več, tam kjer njihove potrebnosti z vidika varovanja ljudi pred poplavami ni mogoče ustrezno utemeljiti; 3) ohranjanje obrežne vegetacije vzdolž reke, studenčnic in potokov; 4) lov na stari strugi Drave omejiti na obdobje 1.9.-1.11. ali popolna prepoved lova na tem območju

Ime SPA: Sečoveljske solineSLO ime: **črnovrati ponirek**

Monitoring DOPPS 2004-2007: 2005: 67 osebkov, 2006: 6 osebkov, 2007: 0 osebkov (podatki IWC za Sečoveljske in Strunjanske soline) Črnovrati ponirek prezimuje na morju pred obema solinama (Sečoveljskimi in Strunjanskimi) in ne le v samih solinah. Morje pred Sečoveljskimi solinami je del IBA in SPA, ne pa tudi popisnega odseka, ki se uporablja na popisu IWC, zato podatek v Acrocephalusu pod združenim odsekom OS ne odraža pravega stanja pred Sečoveljskimi solinami. 2006: 44 osebkov, 2007: 46 osebkov (podatki IWC, DOPPS).

Ime SPA: Cerkniško jezeroSlo. Ime: **Bobnarica**

Grožnje: Grožnje so predvsem preveliko nihanje vode zaradi preteklih melioracijskih posegov in zaradi spremembe lokalne klime. Ostale grožnje so minimalne.

Ime SPA: Sečoveljske solineSLO ime: **velika bela čaplja**

Ocena stanja habitata: habitat za to vrsto je v ugodnem stanju
Ohranitveno stanje: vprašljivo **Komentar:** Podatki IWC v obdobju 2002-2008 kažejo na zmeren upad številčnosti. Možni vzroki niso poznani.

Ime SPA: Kozjansko - Dobrava - JovskiSlo. Ime: **Črna štorclja**

Ohranitveno stanje: vprašljivo **Komentar:** Težko ocenit ali je ugodno ali ne, ker ne vemo kaj je z okoliško populacijo. En par je premalo za govorit o trendih in ohranitvenemu stanju.

Ime SPA: Ljubljansko barjeSlo. Ime: **Črna štorclja**

Grožnje: Osuševanje celotnega barja pomeni tudi osuševanja gozdnih preostankov, kjer se hrani in s tem se pogoji za njeno ohranitev na barju slabšajo.

Slo. Ime: Bela štorclja

Generalno velja za vrsto po vseh SPA. Varstveni ukrepi naj bodo usmerjeni na grožnje in ne pavšalni. Če je težava intenzifikacija, naj se omenja preusmerjanje subvencij na štorclji prijaznejše obdelovanje zemlje (lahko se omeni posledice škodljivih subvencij).

Ime SPA: **Drava**

Slo. Ime: **Bela Štorklja**

OPAN - varstveni ukrepi

Vključevanje ekoloških zahtev bele štorklje v ustrezne dele načrtov, zlasti da se ohranja sedanja rečna dinamika vodotokov, vključno s poplavnim režimom ter sedanji nivo podtalnice. Novih melioracij se ne izvaja. Gnezda belih štorkelj, ki so na nevarnih lokacijah ali pa jim grozi zrušenje, se ustrezno sanira ali pa se v neposredni bližini postavi podstavek za gnezdo, na katerega se postavi del starega gnezda. V notranji coni bele štorklje se: 1) spodbuja kolobarjenje, ohranjanje travnikov in vzdrževanje ali vzpostavljanje mejic, posamičnih grmov in drevesa; 2) čiščenje obstoječih melioracijskih jarkov časovno prilagodi tako, da ne sovпада s ključnim obdobjem gnezditve, to je med 15. aprilom in 30. julijem. Vsako leto se izmenjujoče očisti le ena brežina jarka in 3) z redno, ekstenzivno rabo ohranja sedanji obseg travniških površin. Ustrezna raba se zagotovi z ukrepi za HT 6210. **Komentar:** Če je sedanji obseg travniških površin zaradi intenzifikacije problematičen, potem je potrebno vzpostaviti nekaj novih travniških površin s pomočjo usmerjenih subvencij.

Ime SPA: **Dravinja**

Slo. Ime: **Bela Štorklja**

OPAN - varstveni ukrepi

Vključevanje ekoloških zahtev bele štorklje v ustrezne dele načrtov, zlasti da se ohranja sedanja rečna dinamika vodotokov, vključno s poplavnim režimom ter sedanji nivo podtalnice. Novih melioracij se ne izvaja. Gnezda belih štorkelj, ki so na nevarnih lokacijah ali pa jim grozi zrušenje, se ustrezno sanira ali pa se v neposredni bližini postavi podstavek za gnezdo, na katerega se postavi del starega gnezda. V notranji coni bele štorklje se: 1) spodbuja kolobarjenje, ohranjanje travnikov in vzdrževanje ali vzpostavljanje mejic, posamičnih grmov in drevesa; 2) čiščenje obstoječih melioracijskih jarkov časovno prilagodi tako, da ne sovпада s ključnim obdobjem gnezditve, to je med 15. aprilom in 30. julijem. Vsako leto se izmenjujoče očisti le ena brežina jarka in 3) z redno, ekstenzivno rabo ohranja sedanji obseg travniških površin. Ustrezna raba se zagotovi z ukrepi za HT 6210. **Komentar:** Problem Dravinje je samo intenzifikacija. Ni smiselno vključevati čiščenj melioracijskih jarkov, če jih ni.

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **njivska gos**

Ocena stanja habitata: habitat je najverjetneje v ugodnem stanju

Grožnje: lov in preganjanje zlasti na Ormoškem jezeru (Štumberger 2007)

Ohranitveno stanje: NEUGODNO

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) ureditev problematike nesprejemljivega lova na Ormoškem jezeru, na Ptujskem jezeru dosledno ohranjanje prakse neizvajanja lova; 2) vzpostaviti dosledno izvajanje Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **mlakarica**

Ocena stanja habitata: habitat je najverjetneje v ugodnem stanju

Grožnje: motnje v zimskem času s strani ribičev in lovcev, lov (Božič 2003), kršitve

Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru

Ohranitveno stanje: vprašljivo

Komentar: Podatki IWC 2002-2008 kažejo na zmeren upad številčnosti na območju Drave. Prihodnja štetja bodo pokazala, ali gre le za kratkotrajne spremembe, ali resnično za populacijsko nazadovanje)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) prepoved izvajanja t.i. vzdrževalnih vodnogospodarskih del oziroma posegov, razen na območjih poselitve v najožjem poplavnem pasu reke; 2) ohranjanje obrežne vegetacije vzdolž reke, studenčnic in potokov; 3) ureditev problematike nesprejemljivega lova na Ormoškem jezeru, na Ptujskem jezeru dosledno ohranjanje prakse neizvajanja lova; 4) lov na stari strugi Drave omejiti na obdobje 1.9.-1.11. ali popolna prepoved lova na tem območju; 5) vzpostaviti dosledno izvajanje Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru

Ime SPA: **Cerkniško jezero**

Slo. Ime: **Žličarica**

Ostali viri populacijskih velikosti

2007: verjetno ni gnezdila (Bordjan, elektronska pošta z dne 23.6.2008)

Grožnje

Največjo grožnjo gnezdenju žličarici na Cerkniškem jezeru predstavlja veliko nihanje vode in prehitro usihanje v spomladanskem času, kar je bilo vzrok za negnezdenje v letu 2007.

OPAN - varstveni ukrepi

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Na Cerkniškem jezeru je potrebno izvesti akcije (renaturacija vodotokov na jezerskem dnu), ki bi zagotovile daljše odtekanje vode iz jezera in omilile nihanje vode.

Ime SPA: **Cerkniško jezero**

Slo. Ime: **Reglja**

Grožnje: občasno požiganje trstičja, turizem (zlasti čolnarjenje) (Božič 2003) Največjo grožnjo gnezdenju reglje na Cerkniškem jezeru predstavlja veliko nihanje vode in prehitro usihanje v spomladanskem času.

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih:

Na Cerkniškem jezeru je potrebno izvesti akcije (renaturacija vodotokov na jezerskem dnu), ki bi zagotovile daljše odtekanje vode iz jezera in omilile nihanje vode.

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **sivka**

Ocena stanja habitata: habitat je najverjetneje v ugodnem stanju

Grožnje: motnje v zimskem času s strani ribičev in lovcev (Božič 2003), kršitve Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru

Ohranitveno stanje: vprašljivo (gnezditev), neugodno (prezimovanje)

[Komentar: Trend v obdobju 2002-2008 sicer pozitiven, vendar številčnost še vedno daleč pod nivojem iz prve polovice 90-ih let](#)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) ureditev problematike nesprejemljivega lova na Ormoškem jezeru, na Ptujskem jezeru dosledno ohranjanje prakse neizvajanja lova; 2) lov na stari strugi Drave omejiti na obdobje 1.9.-1.11. ali popolna prepoved lova na tem območju; 3) vzpostaviti dosledno izvajanje Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru; 4) preučitev možnih vzrokov za zmanjšanje številčnosti

Ime SPA: **Cerkniško jezero**

Slo. Ime: **Kostanjevka**

Grožnje

Daleč največja grožnja kostanjevki na Cerkniškem jezeru je nihanje vode, kar se je pokazalo tudi v letu 2007.

OPAN - varstveni ukrepi

[Komentar: Napisani varstveni ukrepi imajo z kostanjevko na Cerkniškem jezeru zelo malo skupnega. Najbolje zanje bi bilo zmanjšanje upadanja vode v gnezdilni sezoni.](#)

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **čopasta črnica**

Ocena stanja habitata: habitat je najverjetneje v ugodnem stanju

[Komentar: Zmanjšanje številčnosti v primerjavi s stanjem v prvi polovici 90-ih let je morda povezano z eutrofikacijo in drugimi spremembami akumulacijskih jezer](#)

Grožnje: motnje v zimskem času s strani ribičev in lovcev (Božič 2003), kršitve Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru

Ohranitveno stanje: ugodno (gnezditev), neugodno (prezimovanje)

[Komentar: Trend tako v obdobju 2002-2008, kot tudi dolgoročen \(od prve polovice 90-ih let dalje\) izrazito negativen](#)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) ureditev problematike nesprejemljivega lova na Ormoškem jezeru, na Ptujskem jezeru dosledno ohranjanje prakse neizvajanja lova; 2) lov na stari strugi Drave omejiti na obdobje 1.9.-1.11. ali popolna prepoved lova na tem območju; 3) vzpostaviti dosledno izvajanje Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru; 4) preučitev možnih vzrokov za zmanjšanje številčnosti

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **zvonec**

Ocena stanja habitata: habitat je najverjetneje v ugodnem stanju

[Komentar: Zmanjšanje številčnosti v primerjavi s stanjem v prvi polovici 90-ih let je morda povezano z eutrofikacijo in drugimi spremembami akumulacijskih jezer](#)

Grožnje: motnje v zimskem času s strani ribičev in lovcev (Božič 2003), kršitve Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru

Ohranitveno stanje: neugodno

[Komentar: Trend tako v obdobju 2002-2008, kot tudi dolgoročen \(od prve polovice 90-ih let dalje\) izrazito negativen](#)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) ureditev problematike nesprejemljivega lova na Ormoškem jezeru, na Ptujskem jezeru dosledno ohranjanje prakse neizvajanja lova; 2) lov na stari strugi Drave omejiti na obdobje 1.9.-1.11. ali popolna prepoved lova na tem območju; 3) vzpostaviti dosledno izvajanje Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru; 4) preučitev možnih vzrokov za zmanjšanje številčnosti

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **mali žagar**

Ocena stanja habitata: habitat je najverjetneje v ugodnem stanju

Grožnje: motnje v zimskem času s strani ribičev in lovcev (Božič 2003), kršitve Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru

Ohranitveno stanje: vprašljivo

[Komentar: Podatki IWC 2002-2008 kažejo na velik upad številčnosti na območju Drave, zmanjšanje števila pa je bilo največje v zadnjih dveh štetjih.](#)

[Prihodnja štetja bodo pokazala, ali gre le za kratkotrajne spremembe, ali resnično za populacijsko nazadovanje](#)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) ureditev problematike nesprejemljivega lova na Ormoškem jezeru, na Ptujskem jezeru dosledno ohranjanje prakse neizvajanja lova; 2) lov na stari strugi Drave omejiti na obdobje 1.9.-1.11. ali popolna prepoved lova na tem območju; 3) vzpostaviti dosledno izvajanje Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru

Ime SPA: **Snežnik - Pivka**

SLO ime: **beloglavi jastreb**

Ohranitveno stanje: NEUGODNO

Opomba: JZ deli SPA Snežnik-Pivka so znotraj home ranga beloglavih jastreb, ki gnezdiijo na kvarnerskih otokih. Kvarnerska populacija jastreb je kritično ogrožena. Zato ni mogoče trditi, da je vrsta znotraj SPA Snežnik-Pivka v ugodnem stanju. Resda trenutno na območju SPA-ja verjetno ni pomembnejših virov ogrožanja, bi pa postavitev vetrnih elektrarn, na trke s katerimi so beloglavi jastrebi še posebej občutljivi (DREWIT & LANGSTON 2006), lahko usodno vplivala na izumrtje populacije. Nedavna viabilnostna analiza populacije je namreč pokazala, da bi že en sam nepričakovan

dogodek lahko imel katastrofalen učinek na Kvarnersko populacijo jastrebov (Pavković & Sušić 2006)

Ime SPA: **Trnovski gozd – južni rob in Nanos**

SLO ime: **Beloglavi jastreb**

Grožnje: Množijo se ideje po postavitvah vetrnih elektrarn znotraj SPA, vpliv na beloglavega jastreba bi bil lahko uničujoč.

Ime SPA: **Banjšice**

SLO ime: **sršenar**

Grožnje: Načrtovana postavitev vetrne elektrarne bi utegnila ogroziti seleče se sršenarje.

Ime SPA: **Mura**

SLO ime: **sršenar**

Grožnje: Načrtovana izgradnja verige hidroelektrarn na Muri bi lahko imela uničujoč vpliv, če bi se občutno zmanjšal obseg obrečnih gozdov, kjer vrsta gnezdi.

Ime SPA: **Trnovski gozd – južni rob in Nanos**

SLO ime: **Sršenar**

Grožnje: Množijo se ideje po postavitvah vetrnih elektrarn znotraj SPA, vpliv na seleče se sršenarje bi bil lahko velik.

Ime SPA: **Jelovica**

SLO ime: **planinski orel**

Ocena stanja habitata: habitat za to vrsto je neugodnem stanju. Zaradi opuščanja in zaraščanja planin orel izgublja razpoložljive lovne površine, tako da v tem SPA območju sploh ne gnezdi več redno.

Grožnje: Ključna grožnja je verjetno zaraščanje planin, saj orel nima več dovolj odprtih lovnih površin, ki bi zagotavljale uspešno gnezdenje.

Ostali viri populacijskih velikosti: 0-1 par (DOPPS, neobjavljeno)

Ohranitveno stanje: NEUGODNO **Komentar: orel iz območja izginja; saj ne gnezdi več redno niti en par**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Z odpravljanjem zaraščanja plani, njihovim oživljanjem in z zagotavljanjem drugih odprtih lovnih površin je vrsti treba zagotoviti izgubljene površine za prehranjevanje.

Ime SPA: **Snežnik - Pivka**

SLO ime: **planinski orel**

Grožnje: Hudo grožnjo predstavljajo načrti o gradnji različne infrastrukture v osrednjem delu teritorija para orlov z Volovje rebri: vetrna elektrarna, gozdne prometnice (protipožarna preseka), širitev kamnoloma ipd. Vse večjo grožnjo predstavlja

vznemirjanje s strani motoriziranih izletnikov, ki se po poteh in travnatih brezpotjih vozijo z motornimi kolesi, bugiji in terenskimi avtomobili v vse večjem številu. Lovne površine se vse bolj zaraščajo s črnim borom; zaenkrat stanje še ni kritično, je pa treba trend zaraščanja čim prej ustaviti.

Ostali viri populacijskih velikosti: 1-2 para (DOPPS, neobjavljeno) **Komentar:** Poleg enega stalnega teritorija na Volovji rebri se kaže, da je na območju Gomanc, na meji s Hrvaško, še en teritorij orlov.

Ohranitveno stanje: ugodno **Komentar:** stanje je zaenkrat verjetno še vedno ugodno; se pa ob nadaljnjem pritisku vznemirjanja in poseganja v prostor lahko naglo poslabša.

OPAN – varstveni ukrepi: V notr. coni plan. orla se v polmeru 250-750 m okoli znanih gnezd oblikuje mirne cone, v katerih se vsaj v času od 1. januarja do 31. julija ne izvaja sečnje in spravila lesa ter gradnje cest in druge infrastrukture.

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Podaljšati je potrebno obdobje zagotavljanja miru iz OPAN – varstvenih ukrepov, saj so mladiči v gnezdu bistveno dlje (konec julija)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Preprečiti je treba zaraščanje odprtih travnatih površin. Preprečiti je treba vožnjo motoriziranih izletnikov v naravnem okolju, pa tudi po poteh in gozdnih prometnicah v bližini znanih gnezd. Podaljšati je potrebno obdobje zagotavljanja miru iz OPAN – varstvenih ukrepov, saj so mladiči v gnezdu bistveno dlje (konec julija)

Ime SPA: **Trnovski gozd – južni rob in Nanos**

SLO ime: **planinski orel**

Grožnje: Množijo se ideje po postavitvah vetrnih elektrarn znotraj SPA, vpliv na orla bi bil lahko uničujoč.

Ime SPA: **Kras**

SLO ime: **kačar**

Grožnje: Zaradi zaraščanja in pogozdovanja Krasa izgublja primerne površine za prehranjevanje. Grožnja so lahko vetrne elektrarne, če se postavijo prehranjevalni habitat kačarja, npr. na Goliču, Kraškem robu, Cerju ipd. Načrtovana pozidava na območju Cerja.

Ime SPA: **Trnovski gozd – južni rob in Nanos**

SLO ime: **Kačar**

Grožnje: Množijo se ideje po postavitvah vetrnih elektrarn znotraj SPA, vpliv na kačarja bi bil lahko velik.

Ime SPA: **Krakovski gozd-Šentjernejsko polje**

SLO ime: **južna postovka**

Gnezdatev (št. parov):0 (v obdobju, ki ga pokriva pričujoče gradivo, gnezdatev vrste na območju ni bila zabeležena)

Selitev (št. osebkov): 0 (v obdobju, ki ga pokriva pričujoče gradivo, ni bilo na območju nobenega opazovanja vrste)

Ocena stanja habitata: habitat se od leta 2004 ni bistveno spremenil

Grožnje: intenzifikacija travnikov, njihovo spreminjanje v njive (Božič 2003), uporaba pesticidov na njivah (zastrupljanje velikih žuželk, s katerimi se postovka hrani)

Ohranitveno stanje: NEUGODNO

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih:

Ime SPA: **Cerkniško jezero**

Slo. Ime: **Rdečenoga postovka**

Opis habitata

travniške površine celotnega območja in večje pašne površine med Dolenjim jezerom in Marofom- prehranjevanje

OPAN - varstveni ukrepi

V notranji coni rdečenoge postovke se ohranja mozaično krajino, tako da se spodbuja kolobarjenje, ohranjanje travnikov in vzdrževanje ali vzpostavljanje mejic, posamičnih grmov in drevesa.

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih:

Predvsem travniške površine na obrobju jezera med Dolenjo vasjo in Lipsenjem se ohranjajo na sedanji stopnji intenzivnosti.

Ime SPA: **Julijske Alpe**

SLO ime: **kotorna**

Ohranitveno stanje: vprašljivo [Komentar: Podatkov, ki bi kazali na stabilno populacijo na celotnem območju ni. Vrsta je zelo vezana na ekstenzivno pašništvo, ki pa se je na območju ohranilo samo na določenih predelih. Številčnost vrste se je v zadnjih desetletjih posledično verjetno zmanjšala.](#)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Aktivno vzpodbujanje ekstenzivnega pašništva.

Ime SPA: **Ljubljansko barje**

SLO ime: **Prepelica**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Notranja cona prepelice se prekriva z conami drugih travniških vrst. Z ukrepi prilagojene kmetijske rabe, predlaganimi za te vrste, se zagotavlja tudi ohranjanje habitata prepelice. V notranji coni prepelice se ohranja ekstenzivne robne habitate, ki se jih kosi šele po 1. avgustu, vsaj 10 cm nad tlemi.

Posebno pozornost je potrebno nameniti preprečevanju spreminjanja travnikov v koruzne njive.

Ime SPA: **Snežnik – Pivka**

SLO ime: **Prepelica**

Grožnje: intenzifikacija kmetijstva – melioracije, izsekavanje posameznih grmov in mejic ter tudi opuščanje rabe in zaraščanje.

Ime SPA: Breginjski Stol in Planja**SLO ime: kosec**

Ocena stanja habitata: v spodnjem delu območja (do cca. 1100 m n.v.) je opazno napredovanje zaraščanja z lesnato vegetacijo

Grožnje: opuščanje košnje in paše ter posledično zaraščanje travnikov (Božič 2003)

Ohranitveno stanje: ugodno

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: spremljanje stanja zaraščenosti travišč, izdelava strategije dolgoročnega vzdrževanja habitata kosca

Ime SPA: Ljubljansko barje**SLO ime: kosec**

Opis habitata: vlažni ekstenzivni in zmerno intenzivni košeni travniki

Ocena stanja habitata: stanje habitata se je zaradi intenzifikacije travnikov (zgodnja prva košnja, pogoste košnje, večkratno gnojenje), spreminjanja travnikov v (zlasti koruzne) njive in urbanizacije poslabšalo (Božič 2005)

Grožnje: zgodnja prva košnja, pogoste košnje, spreminjanje ekstenzivnih travnikov v intenzivne travnike ali njive, urbanizacija (Božič 2005)

Ohranitveno stanje: NEUGODNO - populacija po l. 2000 je precej pod nivojem tiste iz 90-ih let 20. stol. (230-240 pojočih samcev)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Vključevanje ekoloških zahtev kosca v ustrezne dele načrtov, zlasti da se ohranja naravna rečna dinamika, vključno s poplavnim režimom, ter sedanji nivo podtalnice, ki omogočajo ohranjanje sedanjega obsega vlažnih travnikov. V notranji coni kosca se: 1) spodbuja prilagojena košnja, in sicer najprej po sredini parcele in nato bočno navzven; 2) z redno, ekstenzivno rabo se najmanj ohranja sedanji obseg travniških površin oziroma se ga povečuje; 3) košnja po 1.8.

Ustrezna raba se zagotovi skozi KO ukrepe, ukrep STE/VTR/HAB/ETA, in sicer do leta 2010 na 650 ha in do leta 2013 na 1300 ha travniških površin. Izvaja se ciljna promocija ukrepa VTR v osrednjih območjih kosca. Ustrezna raba se zagotovi z ukrepi varstva narave. Do leta 2010 se raba zagotovi na 550 ha, do leta 2013 pa se razširi na 1100 ha.

Ime SPA: Nanoščica - porečje**SLO ime: kosec**

Ocena stanja habitata: stanje habitata kosca se je v primerjavi z obdobjem pred 2004 izboljšalo zaradi ponovne vzpostavitve košnje in odpravljanja zaraščanja na cca. 30 ha površin v osrednjem delu območja

Grožnje: zaraščanje travnikov (Rubinić et al. 2005 in 2006), intenzifikacija kmetijstva na robnih delih območja

Ohranitveno stanje:

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Vključevanje ekoloških zahtev kosca v ustrezne dele načrtov, zlasti da se ohranja naravna rečna dinamika, vključno s poplavnim režimom, ter sedanji nivo podtalnice, ki omogočajo ohranjanje sedanjega obsega vlažnih travnikov. V notranji coni kosca se: 1) spodbuja prilagojena košnja, in sicer najprej po

sredini parcele in nato bočno navzven in 2) z redno, ekstenzivno rabo najmanj ohranja sedanji obseg travniških površin oziroma se ga povečuje; 3) košnja po 1.8. Ustrezna raba se zagotovi skozi KO ukrepe, ukrep STE/VTR/HAB/ETA. Izvaja se ciljna promocija ukrepa VTR v osrednjem območju kosca. Do leta 2010 se ohranja raba na 275 ha, do leta 2013 pa se poveča na 500 ha.

Ime SPA: Planinsko polje

SLO ime: **kosec**

Ocena stanja habitata: stanje habitata se je zaradi večanja deleža intenzivnih travnikov poslabšalo (Rubinič et al. 2005)

Grožnje: intenzifikacija travnikov: zgodnja prva košnja, pogoste košnje (Rubinič et al. 2005 in 2007)

Ohranitveno stanje: NEUGODNO

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) Izvaja se ciljna promocija ukrepa VTR v osrednjem območju kosca; 2) zagotovitev košnje po 1.8. na osrednjem območju kosca

Ime SPA: Reka – dolina

SLO ime: **kosec**

Ocena stanja habitata: stanje habitata se je zaradi izsuševanja vlažnih travnikov in opuščanja košnje poslabšalo - nekaj predelov s kosci je že bilo uničenih (Božič 2003)

Grožnje: načrtovane regulacije rečnega toka, izsuševanje vlažnih travnikov, opuščanje košnje, požiganje travnikov (Božič 2003), širjenje urbanizacije, intenzifikacija kmetijstva

Ohranitveno stanje: NEUGODNO

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) Izvaja se ciljna promocija ukrepa VTR v osrednjem območju kosca; 2) zagotovitev košnje po 1.8. na osrednjem območju kosca

Ime SPA: Snežnik – Pivka

SLO ime: **kosec**

Ocena stanja habitata:

Grožnje: intenzifikacija travnikov, melioracije ter opuščanje rabe in zaraščanje (vlažni travniki v dolini Pivke in nekateri suhi kraški travniki na južnih pobočjih Snežniško-Javorniške planote se zaraščajo) (Božič 2003)

Ohranitveno stanje: NEUGODNO

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) Izvaja se ciljna promocija ukrepa VTR v osrednjem območju kosca; 2) zagotovitev košnje po 1.8. na osrednjem območju kosca

Ime SPA: **Cerkniško jezero**

Slo. Ime: **Grahasta tukalica**

Grožnje

Ključna grožnja za grahasto tukalico je upravljanje s prostorom (košnja/zaraščanje) ter nihanje vode. Za tukalico vožnja s čolnom ne predstavlja grožnje, ker se tam, kjer gnezdi ne da voziti s čolnom. občasno požiganje trstičja, turizem (zlasti čolnarjenje) (Božič 2003)

Ohranitveno stanje

Vprašljivo [Komentar: Populacija je manjša, vendar se kaže, da verjetno zaradi nihanja celotne populacije in ne zaradi slabega stanja SPA.](#)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih:

Vključevanje ekoloških zahtev grahaste tukalice v ustrezne dele načrtov. V načrt upravljanja s SPA je potrebno umestiti tudi ustrezno upravljanje z zemljišči. Na Cerkniškem jezeru je potrebno izvesti akcije (renaturacija vodotokov na jezerskem dnu), ki bi zagotovile daljše odtekanje vode iz jezera in omilile nihanje vode.

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **liska**

Ocena stanja habitata: habitat je najverjetneje v ugodnem stanju

Grožnje: motnje v zimskem času s strani ribičev in lovcev (Božič 2003), kršitve Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru

Ohranitveno stanje: ugodno

Komentar: V obdobju 2002-2008 je bil zabeležen velik porast številčnosti, zlasti v letu 2008

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) ureditev problematike nesprejemljivega lova na Ormoškem jezeru, na Ptujskem jezeru dosledno ohranjanje prakse neizvajanja lova; 2) lov na stari strugi Drave omejiti na obdobje 1.9.-1.11. ali popolna prepoved lova na tem območju; 3) vzpostaviti dosledno izvajanje Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru

Ime SPA: **Sečoveljske soline**

SLO ime: **liska**

Ocena stanja habitata: habitat za to vrsto je v ugodnem stanju

Grožnje:

Ohranitveno stanje: vprašljivo [Podatki IWC v obdobju 2002-2008 kažejo na zmeren upad številčnosti. Možni vzroki niso poznani.](#)

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **mali deževnik**

Ocena stanja habitata: prodišč, ki dajejo optimalne pogoje za uspešno gnezditve vrste, je na SPA Drava malo (Božič 2006b), stanje habitata se je zaradi odsotnosti naravne rečne dinamike in ilegalnega izkopavanja gramoza ter vodnogospodarskega "urejanja" reke poslabšalo

Grožnje: odsotnost naravne rečne dinamike, ilegalno izkopavanje gramoza, vodnogospodarska dela (odstranjevanje celih prodišč pod krinko zagotavljanja poplavne varnosti, npr. pod gradom Borl, Štumberger pisno, junij 2006) - s tem prodišča izginejo ali pa se zaradi odvzema znižajo, gnezda na znižanih prodiščih so bolj podvržena propadu v primeru zvišanja vodostaja, zaradi česar je lahko gnezditveni uspeh zelo nizek (tovrstna prodišča delujejo kot populacijski ponori, Božič 2006b)

Ohranitveno stanje: NEUGODNO

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) prepoved izvajanja t.i. vzdrževalnih vodnogospodarskih del oziroma posegov, razen na območjih poselitve v najožjem poplavnem pasu reke; 2) prepoved vožnje po prodiščih; 3) preprečiti dostop vozil (vključno z motorji) na prodišča po gozdnih cestah (zapornice ipd.); 4) omejitev dostopa na prodišča v gnezditvenem obdobju malega deževnika (15.3.-1.8.); 5) vzpodbujanje gradnje gramoznic, peskokopov ipd. izven ožjega poplavnega pasu reke in drugih naravovarstveno pomembnih predelov – pogoj za izdajo soglasij oziroma koncesij je upoštevanje naravovarstvenih smernic; 6) izdelava strategije dolgoročnega ohranjanja najpomembnejših habitatov rečne struge v ugodnem stanju.

Ime SPA: **Mura**

SLO ime: **mali deževnik**

Ocena stanja habitata: v zgornjem in srednjem delu reke primerne habitata za gnezdenje vrste praktično ni zaradi skoraj popolne odsotnosti prodišč in drugih struktur v rečni strugi, v spodnjem mejnem delu (Petišovci-tromeja) je habitat v ugodnem stanju

Grožnje: različne motnje na gnezdiščih (ribiči, čolnarjenje ipd.)

Ohranitveno stanje: vprašljivo

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Vključevanje ekoloških zahtev malega deževnika v ustrezne dele načrtov, zlasti da: 1) se čiščenje obrežnega in podrtega drevja izvaja le do mere, ki je potrebna za zagotavljanje poplavne varnosti **Komentar: Ukrep 1 je sicer zaželen, vendar nima z malim deževnikom nobene zveze; napisan je preveč ohlapno – na ta način bodo dopustni vsi posegi** in 2) se ohranja naravna rečna dinamika, naravna struga z okljuki in naravne brežine. V notranji coni malega deževnika se: 1) izkoriščanje gramoza v gramoznicah prilagodi varstvu vrste, tako da časovno in prostorsko ne sovpada z gnezdenjem in 2) ne dopusti črpanja gramoza v strugi. Vsa obstoječa prodišča se strogo varuje pred izkoriščanjem. Črpanje gramoza se dopusti v obstoječih gramoznicah, vendar se časovno omeji na obdobje od 1. avgusta do 1. aprila. Dodati naslednje: 1) prepoved izvajanja t.i. vzdrževalnih vodnogospodarskih del oziroma posegov, razen na območjih poselitve v najožjem poplavnem pasu reke; 2) omejitev dostopa na prodišča v gnezditvenem obdobju malega deževnika (15.3.-1.8.); 3) vzpodbujanje gradnje gramoznic, peskokopov ipd. izven ožjega poplavnega pasu reke in drugih naravovarstveno pomembnih predelov – pogoj za izdajo soglasij oziroma koncesij je upoštevanje naravovarstvenih smernic;

Ime SPA: **Sečoveljske soline**

SLO ime: **beločeli deževnik**

Ocena stanja habitata: Škornik (2005) predlaga, da se območje halofitnega travnika pred muzejem solinarstva razpolovi z izgradnjo manjšega nasipa in v enem delu zagotovi suho podlago, na kateri bodo lahko deževniki gnezdili kolonijsko. Za varstvo pred lisicami svetuje sezonsko namestitev električnega pastirja (Škornik, elektronska pošta z dne 26.6.2008). Smiselno je, da se v tak ukrep vključi večje površine območja, saj potencialni habitat ne obsega zgolj območja nekaj ha velikega travnika, temveč 693 ha obsegajočo cono vrste! Samo en halofitni travnik je verjetno le nekaj promilov površine vrste.

Ohranitveno stanje: neugodno – v obdobju 2004 do 2007 je bil gnezditveni uspeh vrste zaradi konstantnih spomladanskih neurij izjemno majhen, populacija pa je nedvomno delovala kot ponorna populacija, kljub temu da je bilo število parov relativno veliko. Grožnje: poplavljanje gnezd in majhno število speljanih mladičev v nekaterih letih zaradi deževja in toče, plenjenje gnezd s strani sive vrane in lisice (Škornik 2005 in 2007) poleg tega še zgoraj opisana premajhna površina površin vključenih v aktivno varstvo vrste ter nevarnost izgube habitata zaradi nepremišljenih posegov (glej spremenljivi prodnik)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: dodatne vključene varovane površine namenjene gnezditvi vrste

Ime SPA: **Sečoveljske soline**

SLO ime: **spremenljivi prodnik**

Ocena stanja habitata: habitat za to vrsto je v ugodnem stanju glede na konstantno zmanjševanje števila prezimujoče populacije v zadnjih letih, je to dejstvo zelo vprašljivo; habitat vsekakor ni le kopni del območja! Ampak predvsem vodni – slane in brakične plitvine

Ohranitveno stanje: vprašljivo [Komentar: ker ne poznamo natančnih razlogov za upad prezimujoče populacije, ohranitveno stanje ne more biti ugodno.](#)

Ime SPA: **Togotnik**

Slo. Ime: **Drava**

Opis habitata

reka Drava z akumulacijami in obrežji, Predvsem Ormoške lagune in poplavljeni travniki ob reki.

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih

Velik delež togotnikov na Dravi se seli čez Ormoške lagune, zaradi tega je potrebno spodbujati ustrezno upravljanje z nivojem vode v lagunah.

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **mali martinec**

Ocena stanja habitata: stanje habitata se je zaradi odsotnosti naravne rečne dinamike in ilegalnega izkopavanja gramoza ter vodnogospodarskega "urejanja" reke poslabšalo; populacija je od leta 2003 upadla (Božič 2006b)

Grožnje: odsotnost naravne rečne dinamike, ilegalno izkopavanje gramoza, vodnogospodarska dela (odstranjevanje celih prodišč pod krinko zagotavljanja poplavne varnosti, npr. pod gradom Borl) (Božič 2003, Štumberger pisno, junij 2006)

Ohranitveno stanje: NEUGODNO

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) prepoved izvajanja t.i. vzdrževalnih vodnogospodarskih del oziroma posegov, razen na območjih poselitve v najožjem poplavnem pasu reke; 2) obstoječi kamnometi/utrjene brežine se ne obnavljajo več, tam kjer njihove potrebnosti z vidika varovanja ljudi pred poplavami ni mogoče ustrezno utemeljiti; 3) izdelava strategije dolgoročnega ohranjanja najpomembnejših habitatov rečne struge v ugodnem stanju

Ime SPA: **Mura**

SLO ime: **mali martinec**

Ocena stanja habitata: v zgornjem in srednjem delu reke primerne habitata za gnezdenje vrste ni veliko zaradi starih regulacij reke in skoraj popolne odsotnosti prodišč in drugih struktur v rečni strugi, v spodnjem mejnem delu (Petišovci-tromeja) je habitat v ugodnem stanju, kljub utrditvam brežin na krajših odsekih reke. Nadaljevanje tega početja bi pomenilo poslabšanje stanja habitata malega martinca.

Grožnje: odsotnost naravne rečne dinamike [Komentar: Na Muri ne predstavlja glavnega problema, saj je naravna dinamika reke v glavni strugi v veliki meri še ohranjena.](#) (Božič 2003), različne motnje na gnezdiščih (ribiči, čolnarjenje ipd.)

Ohranitveno stanje: vprašljivo

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) prepoved izvajanja t.i. vzdrževalnih vodnogospodarskih del oziroma posegov, razen na območjih poselitve v najožjem poplavnem pasu reke; 2) obstoječi kamnometi/utrjene brežine se ne obnavljajo več, tam kjer njihove potrebnosti z vidika varovanja ljudi pred poplavami ni mogoče ustrezno utemeljiti; 3) omejitev dostopa na prodišča v gnezditvenem obdobju vrste

Ime SPA: **Cerkniško jezero**

Slo. Ime: **Kozica**

Grožnje

Največjo grožnjo gnezdenju kozice na Cerkniškem jezeru predstavlja veliko nihanje vode in prehitro usihanje v spomladanskem času.

OPAN - varstveni ukrepi

V delu notranje cone kozice se vzdržuje barjanske travniške površine, in sicer z odstranjevanjem lesne vegetacije vsakih nekaj let. Vključevanje ekoloških zahtev kozice v ustrezne dele načrtov. Na Cerkniškem jezeru je potrebno izvesti akcije (renaturacija vodotokov na jezerskem dnu), ki bi zagotovile daljše otekanje vode iz jezera in omilile nihanje vode. [Komentar: Prav sedanjí nivo podtalnice je problem. Kozica bi na Cerkniškem jezeru nujno potrebovala višjega, predvsem spomladi, ko je bil v zadnjih desetletjih opazen največji upad višine in trajanje vode.](#)

Notranja cona kozice se večinoma prekriva z drugimi conami travniških vrst. Z ukrepi prilagojene kmetijske rabe, predlaganimi za te vrste, se zagotavlja ohranjanje habitata kozice.

Ime SPA: Sečoveljske soline**SLO ime: kričava čigra**

Monitoring DOPPS 2004-2007: 2005: 0 osebkov, 2006: 0 osebkov, 2007: 0 osebkov (podatki IWC za Sečoveljske in Strunjanske soline) Kričava čigra prezimuje na morju pred obema solinama (Sečoveljskimi in Strunjanskimi) in ne v samih solinah. Morje pred Sečoveljskimi solinami je del IBA in SPA, ne pa tudi popisnega odseka, ki se uporablja na popisu IWC, zato podatek v Acrocephalusu pod združenim odsekom OS ne odraža pravega stanja pred Sečoveljskimi solinami. Na odseku obale pred Sečoveljskimi je bilo 2005: 0 osebkov, 2006: 5 osebkov, 2007: 2 osebkov. Na morju med Sečoveljskimi in Strunjanskimi solinami pa še dodatnih – 2005: 8 osebkov, 2006: 18 osebkov, 2007: 5 osebkov.

Ime SPA: Sečoveljske soline**Slo. Ime: Mala čigra**

Ohranitveno stanje

NEUGODNO **Komentar:** Populacija sicer zelo niha, vendar bi težko rekel, da je zaradi tega vrsta v neugodnem stanju. Velika nihanja populacij in stalno prilagajanje spremenljivim razmeram je značilno za malo čigro. Je pa dejstvo, da so očitno sive vrane velik problem.

OPAN - varstveni ukrepi

Komentar: Med ukrepih ni nič navedeno, kako se naj ukrepa proti sivim vranam, ki so očitno velik varstveni problem na območju.

Ime SPA: Drava**Slo. Ime: Navadna čigra**

Ocena stanja habitata

stanje habitata se je zaradi odsotnosti naravne rečne dinamike poslabšalo - naravnih gnezdišč ni več, populacijo vzdržujejo prostovoljci DOPPS z redno košnjo in odstranjevanjem lesne zarasti otokov na Ptujskem jezeru in vzdrževanjem gnezdilnih splavov v lagunah Tovarne sladkorja Ormož

Grožnje

odsotnost naravne rečne dinamike (Božič 2003) in zaraščanje umetnih gnezdilnih površin.

Ime SPA: Sečoveljske soline**Slo. Ime: Navadna čigra**

Ohranitveno stanje

ugodno **Komentar:** Število gnezdečih parov se večja, stanje okolja je stabilno in se ne slabša. Ob primernem ravnanju z zračnimi plenilci bodo gnezdile tudi na za njih pripravljenih otokih.

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **črna čigra**

Ocena stanja habitata: habitat je najverjetneje v ugodnem stanju

Grožnje: vznemirjanje na najpomembnejših preletnih lokalitetah (Ptujsko in Ormoško jezero)

Ohranitveno stanje: vprašljivo

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: vzpostaviti dosledno izvajanje Odloka o plovbi na Ptujskem jezeru

Ime SPA: **Kras**

SLO ime: **velika uharica**

Ocena stanja habitata: na gnezditveni habitat je opazen velik porast pritiska predvsem z prisotnostjo ljudi (športno plezanje, pohodništvo, nabiranje špargljev), lovnih habitat se zarašča

Grožnje: turizem, rekreacija (športni plezalci, pohodniki), srednje napetostni električni vodi (Božič 2003, Rubinič et al. 2005, Mihelič 2008), zaraščanje

Ohranitveno stanje: vprašljivo [Komentar: Stanje opredeljeno kot vprašljivo zaradi identificirane velike smrtnosti na srednje napetostnih daljnovodih, ki so verjetno bistven omejujoč dejavnik populacije in lahko razlog za ponorno populacijo.](#)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V coni za vrsto in vplivnem območju se sanira srednje napetostne daljnovode (glej priporočila v Mihelič 2008). Pri novogradnjah električnih daljnovodov se upoštevajo omenjena priporočila. Načrtovanje poti in različnih prometnic (tudi gozdnih) se spelje najmanj 300 metrov od gnezdišč vrste.

Ime SPA: **Snežnik - Pivka**

SLO ime: **velika uharica**

Opis habitata: Celoten skalnat rob nad dolino Reke in koliševke ob Cerkniskem jezeru kot gnezdišče, odprta krajina v okolici pa kot prehranjevališče.

Grožnje: načrtovana postavitve vetrnih elektrarn (Božič 2003), srednje napetostni električni vodi, zaraščanje

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V coni za vrsto in vplivnem območju se sanira sredjenapetostne daljnovode (glej priporočila v Mihelič 2008). Pri novogradnjah električnih daljnovodov se upoštevajo omenjena priporočila. Načrtovanje poti in različnih prometnic (tudi gozdnih) se spelje najmanj 300 metrov od gnezdišč vrste.

Ime SPA: **Trnovski gozd - južni rob in Nanos**

SLO ime: **velika uharica**

Ohranitveno stanje: vprašljivo [Komentar: Stanje opredeljeno kot vprašljivo zaradi identificirane velike smrtnosti na sredjenapetostnih daljnovodih, ki so verjetno bistven omejujoč dejavnik populacije in lahko razlog za ponorno populacijo.](#)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V coni za vrsto in vplivnem območju se sanira sredjenapetostne daljnovode (glej priporočila v Mihelič 2008). Pri novogradnjah

električnih daljnovodov se upoštevajo omenjena priporočila. Načrtovanje poti in različnih prometnic (tudi gozdnih) se spelje najmanj 300 metrov od gnezdišč vrste.

Ime SPA: **Kočevsko - Kolpa**

SLO ime: **Mali skovik**

Grožnje: Intenzivno gozdarstvo

Ohranitveno stanje: vprašljivo

Ime SPA: **Pohorje**

SLO ime: **Mali skovik**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Povečanje deleža gozdnih rezervatov oziroma ekocelic in povečanje deleža dreves z dupli.

Ime SPA: **Jelovica**

SLO ime: **Koconogi čuk**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V notranji coni koconogega čuka se: 1) na površini vsaj 3% cone oblikuje gozdne rezervate ali ekocelice, 2) pušča odmrlo stoječe drevje in sušice, tako da delež odmrle lesne mase znaša 1-3% in 3) ohranja odmirajoča drevesa in drevesa z dupli.

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih:

Povečanje deleža gozdnih rezervatov oziroma ekocelic in povečanje deleža dreves z dupli.

Ime SPA: **Julijske Alpe**

SLO ime: **Koconogi čuk**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Povečanje deleža gozdnih rezervatov oziroma ekocelic in povečanje deleža dreves z dupli.

Ime SPA: **Kamniško-Savinjske Alpe in vzhodne Karavanke**

SLO ime: **Koconogi čuk**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Povečanje deleža gozdnih rezervatov oziroma ekocelic in povečanje deleža dreves z dupli.

Ime SPA: **Kočevsko - Kolpa**

SLO ime: **Koconogi čuk**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Povečanje deleža gozdnih rezervatov oziroma ekocelic in povečanje deleža dreves z dupli.

Ime SPA: **Pohorje**

SLO ime: **Koconogi čuk**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Povečanje deleža gozdnih rezervatov oziroma ekocelic in povečanje deleža dreves z dupli.

Ime SPA: **Snežnik - Pivka**

SLO ime: **Koconogi čuk**

Ocena stanja habitata:

Grožnje: intenzivno gozdarstvo, gradnja novih cest in vlak

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih:

Povečanje deleža gozdnih rezervatov oziroma ekocelic in povečanje deleža dreves z dupli.

Ime SPA: **Trnovski gozd**

SLO ime: **Koconogi čuk**

Ocena stanja habitata: Zaradi povečane intenzivnosti gospodarjenja z gozdovi se je stanje habitata poslabšalo

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Povečanje deleža gozdnih rezervatov oziroma ekocelic in povečanje deleža dreves z dupli.

Ime SPA: **Kras**

SLO ime: **veliki skovik**

Ocena stanja habitata: Na Krasu se veliki skovik zadržuje v bližini naselij predvsem zaradi dostopnosti gnezdišč in prehranjevališč (odprtih površin) (Šušmelj *v pripravi*).

Opazen je trend obnove starih kraških hiš in intenzifikacija kmetijstva. V okolici večjih naselij se širijo industrijsko/obrtne cone. Dolgoročno se stanje habitata poslabšuje.

Grožnje: gradnja infrastrukture in urbanizacija (ceste, industrijske cone, spalna naselja, plinovodi) (Božič 2003), opuščanje kmetijskih površin (opuščanje visokodebelnih, ekstenzivnih sadovnjakov in košenih travnikov v okolici naselij) in posledično zaraščanje. Spreminjanje naravnega travinja v gojeno (dosejevanje TDM, dognojevanje). Intenzivna obnova starih kraških hiš. Opaženo je povečano svetlobno onesnaževanje v okolici industrijskih con.

Ime SPA: BanjšiceSLO ime: **podhujka**

Grožnje: mnogi travniki se ne kosijo več in se zaraščajo, kar je kratkoročno sicer ugodno za to vrsto, dolgoročno pa ne (Božič 2003). Posredni negativni učinki sistema plačil iz naslova evropske Skupne kmetijske politike (SKP), kot na primer, odstranjevanje posamičnih strukturnih elementov v krajini (grmovje, posamična drevesa), mejice ali obvodni vegetacijski pasovi. V posameznih predelih Banjšic je paša preveč intenzivna (število GVŽ na ha je preveliko), na posameznih pašnikih se intenzivno krčijo mejice, vrtače se zapolnjuje z gradbenimi odpadki. Potencialna grožnja so načrtovane vetrne elektrarne.

Ime SPA: KrasSLO ime: **podhujka**

Grožnje: gradnja infrastrukture (ceste, industrijske cone, večji turistični kompleksi/zabavišča, vetrne elektrarne, letališča), monokulture črnega bora (Božič 2003, Koce & Rubinić 2005), zaraščanje travniških površin. Na pogoriščih razraščanje alohtonih drevesnih vrst (robinija). Svetlobno onesnaževanje pri industrijskih conah in turističnih kompleksih.

Ime SPA: Trnovski gozd – južni rob in NanosSLO ime: **podhujka**

Grožnje: gradnja infrastrukture, (asfaltiranje makadamskih cest, vetrne elektrarne), dolgoročno tudi zaraščanje površin zaradi opuščanja ekstenzivne paše (Božič 2003)

Ime SPA: Slovenske gorice - doliSLO ime: **zlatovranka**

Opis habitata: celotno območje: kmetijska krajina [Komentar: Zaseda dupla na gozdnem robu, sicer gozd ni habitat zlatovranke](#)

Ocena stanja habitata:

Grožnje: intenzifikacija kmetijstva (spreminjanje travnikov v njive, intenzifikacija travnikov), sekanje visokodebelnih sadovnjakov (v desetletju pred 2003 je bilo posekanih 50% vseh visokodebelnih sadovnjakov, zlasti po suši v devetdesetih letih 20. stol), velika poraba pesticidov, nazadovanje ekstenzivne paše (posledica je pomanjkanje kratkotravnatih površin z neporaslimi stezami za živino, vzdolž katerih so plenile žužkojede ptice) (Božič 2003)

Ohranitveno stanje: NEUGODNO - vrsta je kot gnezdilka izginila iz Slovenije

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: v tem trenutku in v dani situaciji je prvi ukrep izdelava akcijskega načrta za vzpostavitev razmer, ki bodo omogočale ponovno vzpostavitev gnezdeče populacije v Sloveniji v navezavi z ukrepi na avstrijskem območju, kjer zlatovranka še gnezdi in so se določeni ukrepi izkazali kot uspešni

Ime SPA: **Goričko**

SLO ime: **Smrdokavra**

Ocena stanja habitata:

Grožnje: propadanje visokodebelnih sadovnjakov, intenzifikacija travnikov, povečevanje deleža njiv na račun travnikov (Božič 2003, Smole ustno, junij 2008), raba pesticidov.

Ime SPA: **Snežnik – Pivka**

SLO ime: **Smrdokavra**

Ocena stanja habitata: habitat je najverjetneje v vprašljivem stanju.

Grožnje: načrtovana postavitve vetrnih elektrarn (Božič 2003), sekanje živih mej, raba pesticidov v kmetijstvu, izsekavanje visokodebelnih sadovnjakov.

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **vodomec**

Ocena stanja habitata: pomanjkanje primernih peščenih sten za gnezditve, zaradi česar je populacija manjša, kot bi bila v primeru optimalnega habitata (Božič 2006b)

Grožnje: odsotnost naravne rečne dinamike (Božič 2003), vodnogospodarska dela, utrjevanje naravnih brežin

Ohranitveno stanje: NEUGODNO

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) obstoječi kamnometi/utrjene brežine se ne obnavljajo več, tam kjer njihove potrebnosti z vidika varovanja ljudi pred poplavami ni mogoče ustrezno utemeljiti; 2) ohranjanje obrežne vegetacije vzdolž reke, studenčnic in potokov (ni odstranjevanja za povečanje pretočnosti); 3) izdelava strategije dolgoročnega ohranjanja najpomembnejših habitatov rečne struge v ugodnem stanju; 4) vzpodbujanje gradnje gramoznic, peskokopov ipd. izven ožjega poplavnega pasu reke in drugih naravovarstveno pomembnih predelov – pogoj za izdajo soglasij oziroma koncesij je upoštevanje naravovarstvenih smernic (puščanje oziroma načrtno oblikovanje gnezdilnih sten)

Ime SPA: **Dravinjska dolina**

SLO ime: **vodomec**

Ocena stanja habitata: habitat je najverjetneje v ugodnem stanju - primerne habitata (erodiranih peščenih sten ob Dravinji) je zadosti (Božič 2003), vendar je bilo v zadnjih letih reguliranih precej rečnih odsekov s primernim gnezditvenim habitatom vodomca. Primerne habitata je zanesljivo manj kot leta 2004, vendar situacija za vodomca še ni kritična

Grožnje: dolgotrajno zadrževanje ribičev ob bregovih reke, kjer s svojo prisotnostjo motijo gnezdeče ptice; težnje po regulaciji toka reke (Božič 2003), onesnaževanje z industrijskimi in komunalnimi odpadki

Ohranitveno stanje: vprašljivo

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: 1) prepoved izvajanja t.i. vzdrževalnih vodnogospodarskih del oziroma posegov, razen na območjih poselitve v najožjem poplavnem pasu reke; 2) ureditev problematike onesnaževanja

Ime SPA: **Mura**

SLO ime: **vodomec**

Ocena stanja habitata:

Grožnje: odsotnost naravne rečne dinamike [Komentar: Na Muri ne predstavlja glavnega problema, saj je naravna dinamika reke v glavni strugi v veliki meri še ohranjena.](#) (Božič 2003)

Ohranitveno stanje: vprašljivo

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V že vzpostavljenih gramoznicah, kjer se pojavljajo gnezda vodomcev in breguljk, se z nosilci rudarske pravice skuša doseči dogovor o vzdrževanju ustreznih struktur, ki omogočajo gnezdenje teh vrst (strme, peščene stene). [Komentar: Povsem neustrezna formulacija – to ne sme biti odvisno od dobre volje koncesionarjev gramoznic temveč mora biti obveza za pridobitev ustreznih dovoljenj.](#) Vključevanje ekoloških zahtev vodomca v ustrezne dele načrtov, zlasti da se čiščenje obrežnega in podrtega drevja izvaja le do mere, ki je potrebna za zagotavljanje poplavne varnosti. Dodati naslednje: 1) obstoječi kamnometi/utrjene brežine se ne obnavljajo več, tam kjer njihove potrebnosti z vidika varovanja ljudi pred poplavami ni mogoče ustrezno utemeljiti; 2) vzpodbujanje gradnje gramoznic, peskokopov ipd. izven ožjega poplavnega pasu reke in drugih naravovarstveno pomembnih predelov – pogoj za izdajo soglasij oziroma koncesij je upoštevanje naravovarstvenih smernic (puščanje oziroma načrtno oblikovanje gnezdilnih sten); 3) ohranjanje in revitalizacija stranskih rečnih rokavov

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **srednji detel**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V coni se zagotavlja min 15m³/ha stoječega odmrlega drevja listavcev. Zagotavljanje vsaj 50% površine sestojev s starim drevjem.

Ime SPA: **Kočevsko - Kolpa**

SLO ime: **srednji detel**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V coni se zagotavlja min 15m³/ha stoječega odmrlega drevja listavcev. Zagotavljanje vsaj 50% površine sestojev s starim drevjem.

Ime SPA: **Kozjansko - Dobrava - Jovski**

SLO ime: **srednji detel**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V coni se zagotavlja min 15m³/ha stoječega odmrlega drevja listavcev. Zagotavljanje vsaj 50% površine sestojev s starim drevjem.

Ime SPA: Krakovski gozd - Šentjernejsko polje**SLO ime: srednji detel**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V coni se zagotavlja min 15m³/ha stoječega odmrlega drevja listavcev. Zagotavljanje vsaj 50% površine sestojev s starim drevjem.

Ime SPA: Mura**SLO ime: srednji detel**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V coni se zagotavlja min 15m³/ha stoječega odmrlega drevja listavcev. Zagotavljanje vsaj 50% površine sestojev s starim drevjem.

Ime SPA: Kočevsko - Kolpa**SLO ime: belohrbti detel**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V coni se zagotavlja min 15m³/ha stoječega odmrlega drevja listavcev, predvsem v drugem in tretjem razširjenem debelinskem razredu. V coni se drevesa z dupli in sušice prepusti naravnemu razvoju.

Znotraj cone se zagotovi debeljake listavcev ali mešanega gozda kot prevladujoče razvojne faze (vsaj 50%). Vzpostavitev učinkovite mreže ekocelic (vsaj 3% površine cone), ki se jih ob dogovoru z lastniki in ustreznem financiranju države prepusti naravnemu razvoju. Mešani ali iglasti varovalni gozdovi in rezervati se upoštevajo kot naravna zatočišča v primeru ko so prepuščeni naravnemu razvoju.

Ime SPA: vsa zanj določena SPA območja**SLO ime: triprsti detel**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih:

V coni se pri gospodarjenju z gozdovi vzpostavi dolge proizvodnje dobe (> 120 let). V coni se zagotavlja min 15m³/ha stoječega odmrlega drevja po večini iglavcev, predvsem v drugem in tretjem razširjenem debelinskem razredu

V coni se drevesa z dupli in sušice prepusti naravnemu razvoju. Znotraj cone se zagotovi debeljake kot prevladujoče razvojne faze (vsaj 50%). Vzpostavitev učinkovite mreže ekocelic (vsaj 3% površine cone), ki se jih prepusti naravnemu razvoju. Mešani ali iglasti varovalni gozdovi in rezervati se upoštevajo kot naravna zatočišča v primeru ko so prepuščeni naravnemu razvoju.

Ime SPA: Banjšice**SLO ime: hribski škrjanec**

Ocena stanja habitata: Trenutno je razmerje med ekstenzivnimi travniškimi površinami in pašniki ter zaplatami gozda in mejicami za hribskega škrjanca ugodno.

Grožnje: mnogi travniki se ne kosijo več in se zaraščajo, kar je kratkoročno sicer ugodno za to vrsto, dolgoročno pa ne (Božič 2003). Posredni negativni učinki sistema plačil iz naslova evropske Skupne kmetijske politike (SKP), kot na primer, odstranjevanje posamičnih strukturnih elementov v krajini (grmovje, posamična drevesa), mejice ali obvodni vegetacijski pasovi. V posameznih predelih Banjšic je paša preveč intenzivna

(število GVŽ na ha je preveliko), na posameznih pašnikih se intenzivno krčijo mejice, vrtače se zapolnjuje z gradbenimi odpadki. Potencialna grožnja so načrtovane vetrne elektrarne na grebenu Sleme, kjer je gostota hribskih škrjancev največja.

Ohranitveno stanje: ugodno

Ime SPA: **Kras**

SLO ime: **hribski škrjanec**

Ocena stanja habitata: Trenutno je razmerje med ekstenzivnimi travniškimi površinami in pašniki ter zaplatami gozda in mejicami za hribskega škrjanca ugodno

Grožnje: gradnja infrastrukture in urbanizacija (ceste, industrijske cone, spalna naselja, letališča, turistični kompleksi, rekreacijske površine kot npr. golf igrišča, načrtovani plinovodi), dolgoročno tudi zaraščanje Krasa (Božič 2003). Na pogoriščih razraščanje alohtonih drevesnih vrst (robinija).

Ohranitveno stanje: ugodno

Ime SPA: **Snežnik - Pivka**

SLO ime: **hribski škrjanec**

Grožnje: načrtovana postavitev vetrnih elektrarn (Božič 2003), zaraščanje travniških površin.

Ime SPA: **Drava**

Slo. Ime: **Breguljka**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih:

Gradnje gramoznic, peskokopov ipd. izven ožjega poplavnega pasu reke in drugih naravovarstveno pomembnih predelov – pogoj za izdajo soglasij oziroma koncesij je upoštevanje naravovarstvenih smernic za breguljko.

Ime SPA: **Mura**

Slo. Ime: **Breguljka**

Ohranitveno stanje: NEUGODNO [Komentar: Ob prenehanju primernega ohranjanja gramoznic je lahko večji del populacije izgubljen. \(Gre za enak kriterij kot pri SPA Drava\).](#)

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih:

Gradnje gramoznic, peskokopov ipd. izven ožjega poplavnega pasu reke in drugih naravovarstveno pomembnih predelov – pogoj za izdajo soglasij oziroma koncesij je upoštevanje naravovarstvenih smernic za breguljko.

Ime SPA: **Sečoveljske soline**

SLO ime: **rjava cipa**

Ocena stanja habitata: pomanjkanje primerno suhih površin (bazenov) za gnezdenje - kljub načrtovani osušitvi halofitnega travnika pred muzejem solinarstva (Škornik 2007)

se v KPSS za ta ukrep nato niso odločili, saj so želeli zagotoviti ustrezne gnezditvene razmere za polojnike, sabljjarke in beločele deževnike (Škornik, elektronska pošta z dne 26.6.2008)

Grožnje: Rjavi cipi neugodno upravljanje z območjem.

Ime SPA: **Kras**

SLO ime: **slavec**

Grožnje: Zaraščanje Krasa, širjenje invazivnih alohtonih drevesnih vrst (robinija, ameriški pajesen, krilati kavkaški oreškar) in urbanizacija.

Ime SPA: **Ljubljansko barje**

SLO ime: **slavec**

Grožnje: urbanizacija, intenzifikacija kmetijstva (monokulture koruze), krčenje mejic in sečnja posameznih dreves.

Ime SPA: **Mura**

SLO ime: **slavec**

Grožnje: intenzifikacija travnikov (izsuševanje, gnojenje), izginjanje grmišč (Božič 2003), krčenje mejic kot posledica komasacij (združevanja kmetijskih zemljišč).

Ime SPA: **Trnovski gozd – južni rob in Nanos**

SLO ime: **slavec**

Ocena stanja habitata: Na območju SPA so primerni habitati za gnezdenje slavca pod robom Trnovskega gozda (pod skalnimi previsi in pod toploljubnim gozdom). To so gozdčki v okolici vasi, gozdčki ob potokih in redki vlažni travniki z mozaično strukturo (Ajševica). Omenjena območja so pod velikim pritiskom urbanizacije.

Grožnje: gradnja infrastrukture (širitev naselij), dolgoročno tudi zaraščanje površin zaradi opuščanja košnje (Ajševica) in ekstenzivne paše, množični turizem (Božič 2003), regulacije in zaježitve potokov. Sečnja večjih dreves ob potokih.

Ohranitveno stanje: neugodno

Ime SPA: **Mura**

SLO ime: **pogorelček**

Grožnje: intenzifikacija kmetijstva

Ime SPA: **Breginjski Stol in Planja**

SLO ime: **repaljščica**

Ocena stanja habitata: Travniki se počasi zaraščajo (trenutno so v zgodnji sukcesijski fazi, poraščeni s kobulnicami).

Ohranitveno stanje: neugodno [Komentar: Habitat počasi izginja.](#)

Ime SPA: Cerkniško jezeroSLO ime: **repaljščica**

Ocena stanja habitata: Intenzivne košnje in premene travnikov v njive je bilo v tem obdobju zanemarljivo malo, habitat repaljščice je v dobrem stanju. Dolgoročno bi lahko bil problem zaraščanje, ki pa je zelo počasno in večinoma problem le ob robu jezera.

Ohranitveno stanje: ugodno

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih:

Puščati otoke sredi travnikov, ti otoki naj bodo košeni redkeje (1x na dve leti), predvsem pri košnji vlažnih travnikov.

Ime SPA: Breginjski Stol in PlanjaSLO ime: **slegur**

Ocena stanja habitata: Trenutno je stanje habitata za slegurja ugodno, habitat se od leta 2004 ni bistveno spremenil

Grožnje: Asfaltiranje makedamske poti iz vasi Sedlo na Breginjski Stol in posledično povečan pritisk na habitat za potrebe turizma in rekreacije. Ureditev vzletišča za jadralno padalstvo in zmajarstvo. Plenjenje gnezd za potrebe zbirateljstva. Dolgoročno zaraščanje travnikov zaradi opustitve košnje in ekstenzivne paše.

Ohranitveno stanje: ugodno

Ime SPA: Julijske AlpeSLO ime: **slegur**

Ocena stanja habitata: habitat se od leta 2004 ni bistveno spremenil

Grožnje: Opuščanje paše in posledično zaraščanje travnatih površin

Ime SPA: Snežnik - PivkaSLO ime: **slegur**

Ocena stanja habitata: habitat se od leta 2004 ni bistveno spremenil

Grožnje: načrtovana postavitve vetrnih elektrarn (Božič 2003), zaraščanje površin zaradi opuščanja košnje in paše.

Ime SPA: Trnovski gozd – Južni rob in NanosSLO ime: **slegur**

Ocena stanja habitata: habitat se od leta 2004 ni bistveno spremenil, na posameznih predelih se je bistveno povečal obisk planincev.

Grožnje: zaraščanje površin zaradi opuščanja košnje in paše, na bolj dostopnih predelih je ugotovljen velik pritisk krivolova oz. plenjenja gnezd za potrebe zbirateljstva (ptice v kletkah).

Ohranitveno stanje: neugodno

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **rečni cvrčalec**

Ohranitveno stanje: vprašljivo – vira Božič 2006b na katerem najverjetneje temelji ocena stanja sicer ni na seznamu literature, vendar gre najverjetneje za poročilo projekta Phare, kjer je omenjen upad populacije vendar v gre za upad v daljšem časovnem obdobju in izven obdobja 2004 in 2007. V tem obdobju je status vrste vprašljiv.

Ime SPA: **Ljubljansko barje**

SLO ime: **rečni cvrčalec**

Opis habitata: večji del populacije med Ljubljano in Ljubljanico v topolovih nasadih rečni cvrčalec nikakor ni vezan le na topolove nasade temveč na splošno na gozdni rob in presvetljene gozdne sestoje z bujno podrastjo

Ime SPA: **Cerkniško jezero**

SLO ime: **rakar**

Ocena stanja habitata V trstiščih na jezeru v tem obdobju ni bilo bistvenih sprememb. Občasno je bilo opaženo požiganje, vendar lokalizirano, v manjšem obsegu in izven gnezdilne sezone.

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **bičja trstnica**

Ohranitveno stanje: neugodno [Komentar: Zmanjšanje habitata.](#)

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **pisana penica**

Ohranitveno stanje: [vprašljivo](#) Komentar: pisana penica je znotraj SPA Drava lokalno razširjena, redka gnezdilka, omejena na nekaj manjših območij; populacija pisane penice v zadnjih letih ni bila spremljana, poleg tega ocena (Božič 2003) populacije SPA temelji na starejših (edinih razpoložljivih) podatkih. Kljub temu, da je vrsta redka in verjetno redkejša kot je bila, tega ne moremo pripisati spremembi znotraj obdobja 2004-07.

Ime SPA: **Kras**

SLO ime: **rjava penica**

Grožnje: zaraščanje travnikov in pašnikov kratkoročno dobro vpliva na gnezditvene razmere za rjavo penico, dolgoročno pa zaraščanje pomeni izgubo habitata.

Ime SPA: **Drava**

SLO ime: **belovrati muhar**

Opis habitata: poplavni gozdovi in bukovi gozdovi na pobočjih

Ime SPA: **Kočevsko-Kolpa**

SLO ime: **belovrati muhar**

Ohranitveno stanje: [vprašljivo](#) Komentar: glede na to, da kvantitativnih podatkov za to vrsto na omenjenem območju ni, se avtorja opirata le na 'vtis' da je populacija stabilna oz. celo narašča; trditev ni dovolj utemeljena, da bi bila opravičena

Ime SPA: **belovrati muhar**

SLO ime: **Krakovski gozd in Šentjernejsko polje**

Grožnje: sušenje Krakovskega gozda zaradi melioracij v okolici gozda (Božič 2003), intenzivno gospodarjenje s Krakovskim gozdom: sečnja zrelih gozdnih sestojev - starih hrastov in drugih listavcev, odstranjevanje dreves z dupli, zaraščanje z manj primernimi in lokalno alohtonimi drevesnimi vrstami (iglavci) zaradi oz. po pretirani sečnji (črna jelša, beli gaber, smreka, zeleni bor...) – gostote belovratih muharjev so glede na kvaliteto oz. primernost gozdnega sestoja med seboj drastično različne

Ime SPA: **Kočevsko - Kolpa**

SLO ime: **mali muhar**

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: Upravljanje naj se v coni malega muharja načrtuje tako, da se bo ustrezno povečala površina starega listnatega, predvsem bukovega gozda (50%): stari debeljaki s strnjenim sklepom krošenj in brez polnilnega sloja

Ime SPA: **Banjšice**

SLO ime: **Rjavi srakoper**

Grožnje: mnogi travniki se ne kosijo več in se zaraščajo, kar je kratkoročno sicer ugodno za to vrsto, dolgoročno pa ne (Božič 2003), postavitvev polja vetrnih elektrarn, sekanje mejic

Ohranitveno stanje: vprašljivo

Ime SPA: **Breginjski stol in Planja**

SLO ime: **Rjavi srakoper**

Grožnje: zaraščanje in opuščanje košnje, ki je posebej opazno v nižjih delih.

Ime SPA: **Reka - dolina**

SLO ime: **Rjavi srakoper**

Ocena stanja habitata: zaradi spreminjanja travnikov v njive in sekanja mejic in grmovja se je stanje habitata poslabšalo.

Ime SPA: **Snežnik - Pivka**

SLO ime: **Rjavi srakoper**

Grožnje: načrtovana postavitvev vetrnih elektrarn, zaraščanje travnikov (Božič 2003), sekanje mejic in grmovja na travnikih.

Ime SPA: **Krakovski gozd-Šentjernejsko polje**

SLO ime: **črnočeli srakoper**

Ocena stanja habitata: habitat se od leta 2004 ni bistveno spremenil

Grožnje: intenzifikacija travnikov, urbanizacija, gradnja infrastrukture, majhna populacija (Božič 2003, Rubinić et al. 2005-2007)

Ohranitveno stanje: NEUGODNO

Potreba po dodatnih varstvenih ukrepih: V notranji coni črnočelega srakoperja se ohranja mozaično krajino, tako da se spodbuja kolobarjenje, ohranjanje travnikov in vzdrževanje ali vzpostavljanje mejic, posamičnih grmov in drevesa. Notranja cona črnočelega srakoperja se prekriva s conami drugih vrst. Z ukrepi prilagojene kmetijske rabe, predlaganimi za te vrste, se zagotavlja ohranjanje travniškega habitata črnočelega srakoperja. Na celotnem območju SPA Krakovski gozd - Šentjernejsko polje se spodbuja ekološko kmetovanje. Ustrezna raba se zagotovi skozi KO ukrepe, ukrepi ekološkega kmetovanja. Dodatno: izdelava akcijskega načrta za ohranitev kritično ogrožene vrste, ki bo opredeljeval potrebne raziskave, specifične ukrepe in njihovo promocijo na tem območju

3: PRIPOMBE NA POGLAVJE OHRANITVENO STANJE VRST NA OZEMLJU CELOTNE SLOVENIJE

Podobno kot za SPA območja, bi bilo po našem mnenju potrebno oceniti ohranitveno stanje za vsako od vrst na celotnem ozemlju Slovenije in sicer po pravilu najnižjega določenega ohranitvenega stanja vrste na posameznem območju.

V nadaljevanju so podane dopolnitve k posameznim vrstam.

mali ponirek

Spremembe areala in velikosti populacije: Podatki IWC kažejo na zmeren upad številčnosti na reki Dravi, ki je najpomembnejše območje za prezimovanje vrste v Sloveniji.

črnovrati ponirek

Spremembe areala in velikosti populacije: Poleg lokacij na katerih bazira ocena BirdLife 2004 – Ormoške lagune in mlake v Hrašah pri Ljubljani, je črnovrati ponirek v obdobju 2004-2007 gnezdil še na IBA Črete – oz. zadrževalniku Medvedce pri Pragerskem, 1 do 2 para (Bordjan v pripravi).

kormoran

Spremembe areala in velikosti populacije: V letu 2007 je bilo precej tradicionalno zasedenih prenočišč kormoranov praznih ali pa so imela majhno število kormoranov, domnevno zaradi nezakonitega preganjanja s strani ribičev (Rubinić & Božič 2007).

črna štoklja

Število gnezdečih parov v Sloveniji se je v zadnjih letih povečalo (M. Perušek ustno, 22.9.2008). [Komentar: Potrebno je navesti malo več \(ali gre za opazovanje celotne populacije, oz. kakšnega njenega deleža\).](#)

mlakarica

Spremembe areala in velikosti populacije: Podatki IWC 2002-2008 kažejo na zmeren upad številčnosti na najpomembnejšem območju v Sloveniji – reki Dravi. Prihodnja štetja bodo pokazala, ali gre le za kratkotrajne spremembe, ali resnično za populacijsko nazadovanje

žličarica

Gnezdenje vrste na Cerkniskem jezeru je negotovo zaradi velikega nihanja in hitrega odtekanja vode v spomladanskem času.

reglja

Gnezdenje vrste na Cerkniskem jezeru je negotovo zaradi velikega nihanja in hitrega odtekanja vode v spomladanskem času.

sivka

Spremembe areala in velikosti populacije: Trend prezimujoče populacije na najpomembnejšem območju v Sloveniji – reki Dravi, v obdobju 2002-2008 sicer pozitiven, vendar številčnost še vedno daleč pod nivojem iz prve polovice 90-ih let

kostanjevka

Kostanjevka je bila do leta 2003 kot gnezdilka znana le za Cerkniško jezero (1-5 parov), kjer je njeno gnezdenje negotovo zaradi velikega nihanja in hitrega odtekanja vode v spomladanskem času. V zadnjih letih pa je kolonizirala tudi lagune za odpadno vodo Tovarne sladkorja Ormož (2-3 para) (Štumberger, elektronska pošta z dne 31.1.2008) ter vodni zadrževalnik Medvedce (3-5 parov) (Božič & Mihelič 2006). Slednji je tako najpomembnejše območje za to globalno ogroženo vrsto v Sloveniji, zaradi česar je BirdLife območje maja 2008 potrdil kot 27. slovenski IBA (IBA Črete).

čopasta črnica

Spremembe areala in velikosti populacije: Trend prezimujoče populacije na najpomembnejšem območju v Sloveniji – reki Dravi, tako v obdobju 2002-2008 kot tudi dolgoročen (od prve polovice 90-ih let dalje), izrazito negativen

zvonec

Spremembe areala in velikosti populacije: Trend prezimujoče populacije na najpomembnejšem območju v Sloveniji – reki Dravi, tako v obdobju 2002-2008, kot tudi dolgoročen (od prve polovice 90-ih let dalje) izrazito negativen

mali žagar

Spremembe areala in velikosti populacije: Podatki IWC 2002-2008 kažejo na velik upad številčnosti na najpomembnejšem območju za to vrsto – reki Dravi, ki je tudi edino območje v Sloveniji na katerem se pojavlja večje število malih žagarjev. Zmanjšanje števila je bilo največje v zadnjih dveh štetjih. Prihodnja štetja bodo pokazala, ali gre le za kratkotrajne spremembe, ali resnično za populacijsko nazadovanje

planinski orel

Spremembe areala in velikosti populacije: Na območju SPA Jelovica je populacija upadla iz 1-2 gnezdečih parov na 0-1 gnezdeči par. Vrsta tam torej ne gnezdi več redno. Domnevno zaradi izgubljanja primernih odprtih lovnih površin zaradi zaraščanja planin.

belorepec

Spremembe areala in velikosti populacije: V letu 2007 sta bili ob Dravi zaradi sekanja v času gnezditvene sezone uničeni dve gnezdi (Štumberger, elektronska pošta z dne 6.6.2008). V letu 2005 je bilo najdeno gnezdo v Krakovskem gozdu (Figelj 2007), ki pa je glede na podatke lokalnih gozdarjev in lovcev tam že vrsto let. V letu 2008 je bilo v IBA Črete (ki še ni opredeljeno kot Natura 2000 območje) odkrito gnezdo belorepca; glede na to, da se belorepec na tem območju zadržuje vsaj že od l. 1995 in da je gnedo videti staro, verjetno gnezdi že vrsto let (Bordjan os.komunikacija).

južna postovka

Spremembe areala in velikosti populacije: V Sloveniji verjetno izumrla vrsta, saj v zadnjih letih ni poznan noben primer gnezdenja vrste.

kosec

Spremembe areala in velikosti populacije: Populacija kosca v Sloveniji je bila v obdobju 2005-2007 (336 pojočih samcev na 8 SPA) precej pod tisto iz leta 1999 (498 samcev na 8 SPA). Zlasti izrazit upad številčnosti je bil zabeležen na Ljubljanskem barju ter na nekaterih manjših SPA (Reka - dolina, Planinsko polje, Snežnik-Pivka) (Rubinić et al. 2007b).

mala tukalica

Vrsta ima na dveh izmed treh območij neugoden oziroma vprašljiv status.

grahasta tukalica

Vrsta ima na treh izmed štirih območij neugoden status.

mali deževnik

Spremembe areala in velikosti populacije: Zaradi pogostih in velikih nihanj vodne gladine na SPA Drava, ki je najpomembnejše območje za to vrsto v Sloveniji, je gnezditvena uspešnost na prodiščih izredno nizka, zlasti nizka prodišča pa predstavljajo ekološke pasti oz. populacijske ponore, kar zelo negativno vpliva na stabilnost in viabilnost populacije (Božič 2006).

Komentar: To se da razumeti kot da je nihanje vodne gladine problematično, kar ne drži, saj so občasne visoke vode del normalne rečne dinamike ter ključen dejavnik strugotvornih procesov in zato zaželene. Problem je, da je zaradi vodnogospodarskih posegov vse manj optimalnih, visokih prodišč, ki omogočajo uspešno gnezdenje malega deževnika

rdečenogi martinec

Rdečenogi martinec je v letu 2005 prvič gnezdil v Sečoveljskih solinah (Škornik 2005 in <http://www.kpss.si/gospodarjineba/146>), vendar v letih 2006 in 2007 ni bil več opažen (Škornik 2007). Gnezdenje vrste na Cerknškem jezeru je negotovo zaradi velikega nihanja in hitrega odtekanja vode v spomladanskem času.

polojnik

Spremembe areala in velikosti populacije: Populacija polojnika je bila med leti 2004 in 2007 do nekajkrat večja kot v oceni BirdLife 2004 (5-32 parov), tako na račun povečanja v Sečoveljskih solinah (do 100 gnezdečih parov, Škornik ustno) kot na Ormoških lagunah (do 19 parov leta 2007, DOPPS neobjavljeno).

rumenonogi galeb

Spremembe areala in velikosti populacije: Edino gnezdišče rumenonovega galeba pri nas je v Sečoveljskih solinah. Gnezdeča populacija se je zaradi plenjenja (lisice, kune) zmanjšala z 220 parov v letu 2005 na 70-80 parov v letih 2006-2007 (Škornik 2007). Rumononogi galebi so leta 2007 prvič gnezdili v notranjosti Slovenije in sicer na strehi

poslovne stavbe v Ljubljani (Rubinić ustno), gnezdenje na strehi hiše pa je bilo znano že iz leta 2002 za Izolo (Svet ptic, 2007, letnik 13, št. 1). V Ljubljani rumenonogi galebi gnezdijo najmanj od leta 2002. V letih 2004 do 2007 je na različnih stavbah v Ljubljani gnezdilo 3 do 5 parov rumenonogih galebov (Rubinić ustno).

breguljka

Gnezdeča populacija se ohranja večinoma zaradi dela prostovoljcev DOPPS in zaradi izkopov gramoza in peska v bližini rek.

črnočeli srakoper

Spremembe areala in velikosti populacije: Na najpomembnejšem območju v zadnjih desetih letih ni bilo velikih sprememb v številu gnezdečih parov; vrsta je v primerjavi s stanjem 15-20 let nazaj močno nazadovala, tako številčno kot v razširjenosti. V zadnjih desetih letih je povsem izginila iz SV Slovenije.

4: OPREDELITEV DO NAČELNIH VPRAŠANJ IZ PROJEKTNE NALOGE

Ali so bile populacije vrst, ki v Sloveniji tradicionalno nimajo večje populacije od 1-10 parov, vedno v neugodnem stanju?

Definicija ugodnega ohranitvenega stanja se nanaša predvsem na dolgoročno preživetje vrste. V povezavi z velikostjo populacije lahko rečemo, da je vrsta v ugodnem ohranitvenem stanju v primeru, kadar je njena populacijska velikost takšna, da zagotavlja njeno dolgoročno preživetje. Pri zelo redkih vrstah je seveda logično, da so v mrežo SPA oz. celo v posamezno državo lahko vključeni samo majhni deli subpopulacij, ki jih je za oceno ohranitvenega stanja potrebno gledati kot neločljiv del te celote. Tako je lahko izjemoma tudi vrsta s populacijsko oceno pod 10 parov v ugodnem ohranitvenem stanju, vendar le v primeru, ko so ti osebki del viabilne populacije širšega območja. Te redke izjeme veljajo predvsem za velike, ki naravno živijo v zelo majhnih populacijskih gostotah (npr. velike vrste z velikimi teritoriji).

Kaj je za te populacije zagotavljanje ugodnega stanja in ali so pri teh vrstah merila za zagotavljanje ugodnega stanja drugačna od meril pri vrstah z večjimi populacijami?

Zagotavljanje ugodnega ohranitvenega stanja pri vrstah je odvisno od dejavnikov, ki lahko vplivajo na dolgoročno preživetje vrste. Pri zgoraj omenjenih vrstah lahko poleg razmer znotraj SPA območij v posamezni državi, vplivajo tudi razmere izven teh območij. Vrsta lahko torej kljub nespremenjenim razmeram in številčnosti v posameznem SPA območju preide v neugodno stanje v primeru, da za celo subpopulacijo, katere del je, ni več zagotovljeno dolgoročno preživetje oz. če ni več zagotovljena učinkovita komunikacija s preostalimi osebki subpopulacije.

Ali je lahko stanje ohranjenosti vrste neugodno tudi, če je populacijski trend v porastu?

Lahko. Populacijski trend ni edini parameter s katerim ocenjujemo ohranitveno stanje vrste na posameznem območju. Klasičen primer, ko populacijski trend nezadostno opiše razmere v populaciji so pri ponornih populacijah. Podobno velja tudi za zdesetkane populacije, kjer nam samo pozitiven populacijski trend ne more biti merilo za ugodno ohranitveno stanje. Pri tem prav tako nujno oceniti viabilnost populacije. Populacijski trend je tako samo eden od parametrov, ki jih uporabljamo pri določanju ugodnega ohranitvenega stanja, ki nam pomaga oceniti, ali je zagotovljeno dolgoročno preživetje vrste.